

"Sıfat-ı kelâmdan gelen tekellüm-ü İlahîdir. رُحْبَالًا أَنْ كَوْلاً مَدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّي" ,İlahî ı-Kelâm :sırrıyla âyetinin nihayetsizdir." İzah eder misiniz?

"De ki: Rabbimin sözlerini yazmak için bütün denizler mürekkep olsa, Rabbimin sözleri tükenmeden o denizler tükenirdi." (Kehf, 18/109)

Sonsuz kelimeler sıfatından gelen İlahî konuşmayı sınırlı ve sonlu yazıların bitirmesi ve tüketmesi ya da bire bir ifade etmesi söz konusu olamaz. Çünkü sonsuz bir konuşmayı ancak yine sonsuz bir sıfat ifade edebilir. **Dört büyük kitap** özellikle de Kur'an-ı Kerim, Allah'ın sonsuz kelâmının yani konuşma vasfının şu maddi alemdeki bir tecellisi bir yansımasıdır.

Bu sebeptendir ki hiçbir alim ya da müfessir, "*Ben Kur'an'ın bütün mana ve inceliklerini keşfedip eserlerimde yazdım.*" diyemez ve diyemiyor. Çünkü Kur'an'ın manalarını ifade etme konusunda bütün denizler mürekkep olsa, Kur'an'ın sözleri tükenmeden o denizler tükenirdi.

Diğer bir husus ilhamdır. Yani Allah'ın ikinci bir konuşma şekli ilhamdır. Bu açıdan bakıldığında Allah bütün varlıklar ile konuşmaktadır. Bazen bir arıya ne yapacağını vahyeder, bazen bir yıldızla yörüngesini ilham eder bazen bir insan, bir cin ve bir melek ile derecesine göre ilham şeklinde konuşur. Hatta bütün kainat Allah'ın kelâm ve konuşma sıfatı ile hareket etmektedir.

Mesela, atomdan kelâm sıfatı çekilse atomun işleyişindeki düzeni temin eden emir ve komutlar kesileceği için, oradaki işleyiş durur.

Allah her an her eşya ve işleyişi için kelâm sıfatı ile emir vermektedir. Arıya ne yapacağını vahyetmesi gibi. Bu anlamda Allah'ın kelâm sıfatını yazmaya güç yetirmek mümkünat için mümkün değildir.